Rekenkamer Borger-Odoorn

Aan de gemeenteraad van Borger-Odoorn
Hoofdstraat 50
7875 AD EXLOO

Ons kenmerk
RK160724
Behandeld door
M. Deiman
Doorkiesnummer
14 0591
Bijlage
1

Datum
16 juli 2024
Onderwerp
Terugblikonderzoek ondermijning en weerbaarheid

Geachte raadsleden,

De rekenkamer voert regelmatig een terugblikonderzoek uit: een onderzoek waarin we nagaan of de destijds overgenomen aanbevelingen daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Voor u ligt de rekenkamerbrief met in de bijlage het rapport in de vorm van een quick scan waarin we terugblikken op de opvolging van aanbevelingen uit het onderzoek ‘aanpak van ondermijning in Borger-Odoorn en de weerbaarheid van de ambtelijke organisatie en gemeenteraad’ uit 2020. Toen en ook nu een actueel onderwerp; voldoende reden voor een terugblik.

Over het onderzoek
Het onderzoek is net als in 2020 uitgevoerd door Pro Facto. Er zijn verschillende onderzoeksmethoden gebruikt in dit onderzoek: een zelfevaluatie, interviews en vragenlijsten.

De centrale onderzoeksvraag was:

In hoeverre zijn de aanbevelingen uit 2020 doorgevoerd en zijn deze nog steeds actueel?

De aanbevelingen destijds gingen onder andere over het opstellen van helder beleid, het duidelijk beleggen van de rollen, het werken aan bewustwording, het uitbreiden van de formatie voor het cluster openbare orde en veiligheid en het periodiek voeren van een gesprek als gemeenteraad met elkaar om een veilig klimaat te creëren waarin signalen van misplaatste of veronderstelde beïnvloeding met elkaar besproken kunnen worden.

Het rapport is gestructureerd aan de hand van de aanbevelingen uit 2020. Deze 'nul-situatie' is afgezet tegen de uitkomsten van de quick scan.

Conclusies

De rekenkamer constateert dat de doorwerking van deze aanbevelingen in grote mate zijn opgevolgd en dat er op enkele onderdelen nog ruimte is voor verbetering en versterking.
De gemeente heeft duidelijk de intentie om de aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijning te prioriteren en uit te stralen als belangrijk. Dit blijkt uit de vaststelling van ambitieuze doelstellingen, de betrokkenheid van verschillende partijen en het proactief uitdragen van beleid.
Daarnaast zijn inspanningen geleverd om het bewustzijn onder medewerkers te vergroten en hen in staat te stellen effectief te handelen rondom ondermijning. Training, cursussen en voorlichting zijn hier voorbeelden van.

Aanbevelingen

Hoewel er positieve ontwikkelingen zijn, is er nog ruimte voor verbetering. Wij breiden die bestaande aanbevelingen daarom uit met een tweetal aanbevelingen die bedoeld zijn als handreiking voor een betere systemische borging en het vergroten van bewustzijn.

1. **Zorg voor de borging van ondermijningsrisico's in reguliere werkprocessen (aanbeveling aan college):** Op dit moment is de ondermijningsaanpak primair bij team Openbare Orde en Veiligheid (OOV) belegd. Zorg ervoor dat beheersing van ondermijningsrisico's in reguliere organisatieprocessen is geborgd en niet alleen in de rol van team OOV. Dit vereist helder beleid, duidelijke rollen en proactieve communicatie hierover in de interne organisatie. Zo liggen er vanuit HR en de afdeling beheer en realisatie kansen om de vergroting van het bewustzijn van ondermijningsrisico's en weerbaarheid op een systematische manier in de organisatie te borgen. Dit kan worden bereikt door regelmatige trainingen, cursussen en voorlichting, evenals door het integreren van ondermijningsthema's in het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers. Een ander aandachtspunt is dat sinds het vorige rekenkameronderzoek geen organisatiebrede doorlichting van de kwetsbare processen heeft plaatsgevonden. De gemeente moet een overzicht maken van alle kwetsbare processen en functies, en beheersmaatregelen treffen

om deze kwetsbaarheden weg te nemen. Dit vereist een kritische evaluatie van bestaande processen vanuit een ondermijningsperspectief en het implementeren van passende maatregelen.

2. **Agendeer regelmatig een dialoog in de raad (aanbeveling aan raad):** De gemeenteraad moet een veilig klimaat creëren waarin signalen van mogelijke beïnvloeding op een niet-politieke manier kunnen worden besproken. Uit het onderzoek is gebleken dat gesprekken over kwetsbaarheid ten aanzien van ondermijning en beïnvloeding van raadsleden – bijvoorbeeld door een of meerdere nevenfuncties – de laatste jaren niet of in beperkte mate gespreksonderwerp met en binnen de raad is geweest. Jaarlijkse kennisbijeenkomsten over ondermijning, georganiseerd door bijvoorbeeld het RIEC, kunnen de bewustwording onder raadsleden vergroten en dienen als voorbeeld voor de rest van de organisatie.

In het algemeen kan worden geconcludeerd dat de gemeente op de goede weg is in de strijd tegen georganiseerde criminaliteit en ondermijning en dat verdere inspanning nodig zal blijven om effectief en veerkrachtig te blijven in deze uitdagende context.

Met vriendelijke groet,

Namens de Rekenkamer Borger-Odoorn,

Y. van Slooten

voorzitter